

Leidse prof: 'Ik ga door tot hij vrij is'

Al bijna 20 jaar zit Abu Zubaydah vast in Guantánamo Bay, zonder aanklacht of proces. Hoogleraar mensenrechten Helen Duffy vecht voor zijn vrijheid. 'Dit is onmenselijk'

'Wij blijven verdacht'

Deze klokkenluiders meldde de fraude bij psychologie en nu hebben ze traumatherapie. 'Het voelt alsof we stilstaan'

Mondkapjes mogen soms af Nu de colleges weer beginnen, kiest de universiteit voor een pragmatische aanpak: als ze het onderwijs belemmeren, mogen mondkapjes af

Garagechef 'Soms ligt er een briefje: sorry voor de schade'

Gedragcode voor colleges en social media

De faculteit Geesteswetenschappen komt met een gedragscode voor studenten die betrekking heeft op al het fysieke en online onderwijs en het gebruik van sociale media. 'We willen dit hebben om studenten te kunnen aanspreken.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Op verzoek van medewerkers en studenten stelde het faculteitsbestuur voor om een gedragscode voor studenten te laten opstellen die betrekking heeft op onderwijssituaties en sociale media. 'We willen kaders hebben om mensen ergens op te kunnen aanspreken', zei decaan Mark Rutgers. 'Het document laat zien hoe wij wensen dat we met elkaar omgaan.'

De code is bedoeld als aanvulling op al bestaande gedragsregels omtrent ongewenst gedrag. Studenten die deze gedragsregels schenden, hoeven van de faculteit geen sancties te verwachten, maar kunnen wel op het matje worden geroepen voor een gesprek.

'Studenten moeten zich hoeden voor iedere vorm van onacceptabel gedrag', staat in het document. 'Dit kan betrekking hebben op (...) fysieke of verbale agressie, (seksuele) belediging, discriminatie, (seksuele) intimidatie, uitsluitingsgedrag en pesten'. Ook het online vertonen van beledigend gedrag, per e-mail of via chat, valt daaronder. 'Hoewel studenten buiten studietijd verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag, dienen zij zich op alle online forums en platforms geaffilieerd met de Universiteit Leiden op een fatsoenlijke en respectvolle manier te gedragen', aldus de gedragscode.

In het document staan drie 'kernwaarden' waaraan alle studenten zich dienen te houden. De eerste is academische vrijheid: alle studenten moeten zich vrij voelen uiteenlopende opvattingen met elkaar te delen, zolang die 'zijn gebouwd op verifieerbare bronnen, feiten en valide redeneringen'. Het recht op vrijheid van meningsuiting stopt wanneer de uitingen 'onwettig, beledigend, bedreigend, intimiderend of obscene' zijn, ze 'oproepen tot ordeverstoring' of wanneer ze 'aanstootgevend zijn' op het gebied van 'etniciteit, religie, functiebeperking, leeftijd, gender of seksuele oriëntatie'.

De tweede kernwaarde is diversiteit en inclusiviteit: de faculteit moet een inclusieve gemeenschap zijn 'waarbinnen alle studenten en stafleden gerespecteerd worden' en waarbij iedereen zijn of haar werk 'optimaal' kan doen.

Tot slot richt de gedragscode zich op integriteit: studenten dienen zich 'integer' te gedragen en 'onthouden zich van iedere vorm van gedrag dat een negatief effect zou kunnen hebben op hun mede-studenten, docenten en andere stafleden, of op de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen'.

De gedragscode werd door de faculteitsraad unaniem ingestemd. Wel vond studentlid Jeppe Bandringa (tvs) dat een dergelijk document alleen nuttig is als het ook goed is te vinden op de site. Volgens hem ontbreekt het daar namelijk aan bij de al bestaande gedragscodes.

Rutgers was het daarmee eens. 'Door het alleen op papier te zetten verandert er niets.' Hij stelde voor om de code ook te verspreiden onder de studieverenigingen. Verder is de bedoeling dat docenten de code op Brightspace zetten en bespreken aan de start van een collegeeeks en dat opleidingsvoorzitters de code bespreken tijdens introductiedagen.

Ook vroeg Bandringa zich af waarom de code alleen op studenten is gericht, en niet ook op de staf. Raads-lid Jan Sleutels reageerde daarop dat 'gedrag van medewerkers al is afgedekt door bestaande regelingen'. Volgens hem is het voornaamste doel om het bewustzijn te vergroten en 'studenten hier kennis van te laten nemen'.

Het faculteitsbestuur heeft veel liever een universiteitsbrede gedragscode, maar die is er nog niet. Wel is er een verouderde 'gedragscode omgangsvormen docenten en studenten' uit 2008. Daarin ontbreekt echter de component sociale media, die in deze code wel is opgenomen.

Het faculteitsbestuur hoopt dat er alsnog een universiteitsbrede code komt. 'We wilden daar alleen niet op wachten', zei Rutgers in de vergadering.

‘Als mondkapje het onderwijs belemmert, mag het af’

door het mondkapje heen te doceren', antwoordde het college van bestuur.

'Een student hoeft zijn of haar vragen ook niet door het mondkapje heen te stellen. Docent en klas maken daar samen afspraken over.' Een ander punt: wie gaat handhaven? Wat als een student weigert? 'Een kapper kan tegen een klant die geen mondkapje op wil zetten zeggen: "Ik knip niet". Dat kan niet als je als docent voor een grote groep studenten staat, en er een iemand is die geen mondkapje wil', zei rsw-bestuurslid Rolf Oosterloo.

Inmiddels heeft de universiteit aan de universiteitsraad laten weten dat er in de gangen en bij de ingangen gecontroleerd wordt op mondkapjes. 'Dat doet de beheerder in samenwerking met het UfB. Die medewerkers spreken mensen aan die geen mondkapje dragen en verstrekken er eventueel een.'

'In principe komt geen enkele student zonder beschermingsmiddel richting college- of werk-groepruimte. Als een student geen mondkapje draagt vanwege medische overwegingen krijgt deze bij de receptie een scherm aangeboden.' Op de universiteit wordt niet alleen maar onderwezen en onderzocht, er wordt ook gegeten, gesport, en heel veel vergaderd. Al deze dingen val-

len onder hoger onderwijs, dus alle regels zijn hetzelfde. 'Uitgangspunt is dat overal het mondkapje gedragen wordt, ook zittend, tenzij 1,5 meter kan worden gehouden', vertelde het college aan de universiteitsraad. Dat geldt dus ook voor werkplekken, ook al komen daar in principe geen studenten, wordt er geen onderwijs gegeven en is het niet zo openbaar als de wandelgangen. 'Een medewerker die alleen op kantoor zit, is niet verplicht een mondkapje te dragen. Twee medewerkers die op 1 meter afstand van elkaar zitten formeel wel. Bij vergaderingen en overleggen geldt formeel dus de regel: mondkapje op als geen 1,5 meter kan worden gehouden.'

Dit uitgangspunt bestaat overigens naast de basisregel dat mensen zoveel mogelijk thuis moeten werken. Laatste punt: het hoger onderwijs doet niet aan QR-codes. Ook niet als de universitaire horeca straks weer opengaat. Daar mag je zonder coronabewijs dus gewoon zitten (zonder mondkapje, op anderhalve meter). Hetzelfde geldt voor het usc (als sportcentrum, niet als tentamenplek) – daar is de QR-code niet nodig voor studenten en medewerkers, behalve in het zwembad. Alleen dagbezoekers moeten hun coronatoegangsbewijs laten zien.

Voor 'mensen die ontregeld kunnen raken door een mondkapje' mag wél een uitzondering worden gemaakt

College voor de Rechten van de Mens: Leidse universiteit discrimineerde door mondkapje te verplichten

De universiteit is door het College voor de Rechten van de Mens op de vingers getikt vanwege discriminatie. Een man werd toegang tot een universiteitsgebouw ontzegd omdat hij geen mondkapje droeg.

Op zondag 13 december 2020 wilde een vrijwilliger van de IMC Weekendschool, een stichting die aanvullend onderwijs organiseert voor kinderen, lesgeven in het Wijnhavengebouw in Den Haag. De docent sterrenkunde mocht van de receptionist niet naar binnen omdat hij geen mondkapje droeg – naar eigen zeggen vanwege zijn autisme.

Hij zou gevoeliger zijn voor sensorische prikkels en ervoer een mondkapje als pijnlijk. Daarnaast gaf het hem soms het gevoel dat hij niet kon ademen, wat weer kon leiden tot een paniekaanval.

Aan de receptionist liet de man zijn zogeheten Autipas van de Nederlandse Vereniging voor Autismen zien waarop staat dat hij een autismespectrumstoornis heeft. Hij verwees ook naar de site van de vereniging. Een leidinggevende van de IMC Weekendschool was bij het gesprek aanwezig.

De receptionist besloot contact op te nemen met de veiligheidsadviseur van de universiteit, die ook vond dat de man alleen met mondkapje naar binnen mocht. Volgens hem was de Autipas niet voldoende bewijs voor een uitzondering en was er ook een verklaring van een arts nodig. Uiteindelijk heeft de vrijwilliger tot aan het lokaal waar hij les ging geven een mondkapje gedragen en is daarbij begeleid door de leidinggevende van de school.

De docent pikte de gang van zaken niet en stapte naar het College voor de Rechten van de Mens. Dat oordeelde dat de universiteit de mondkapjesplicht 'te strikt heeft toegepast'. Voor 'mensen die ontregeld raken door een mondkapje' mag er wel degelijk een uitzondering worden gemaakt, blijkt uit een publicatie van de overheid. Bij niet zichtbare beperkingen of ziektes moeten mensen zelf aantonen dat zij onder de uitzondering vallen, aldus het document. 'Dit kan onder andere door het laten zien van een kaartje dat door een cliëntenorganisatie is verspreid. Er hoeft 'geen officiële medische verklaring van een dokter overgelegd te worden'. Een arts mag 'die ook niet over zijn eigen patiënt afgeven'.

De universiteit heeft volgens het College niet aangetoond dat het 'onevenredig belastend was' om de man zonder mondkapje toe te laten; de bewuste zondagmiddag waren er nauwelijks studenten of medewerkers aanwezig van wie de gezondheid in gevaar zou kunnen worden gebracht.

Het College kan geen straffen of maatregelen opleggen maar de universiteit stuurde een excuusbrief met het voorstel om met 'elkaar in gesprek te gaan om te bekijken op welke wijze verder kan worden tegemoetgekomen'. Dit gesprek kan door de diversity officer worden gevoerd. Verder komt er aanvullende informatie op de universiteitswebsite en in het Campusprotocol over 'onthefing mondkapjesplicht en toegang tot gebouwen voor mensen met een (on)zichtbare functiebeperking', en krijgen 'frontoffice-medewerkers' training in het 'herkennen van en omgaan met (on)zichtbare beperkingen'.

LAMME LEIDSE MEMES

Fraude in zeker vijftien artikelen

De Leidse psycholoog Lorenza Colzato heeft in ten minste vijftien publicaties fraude gepleegd, blijkt uit onderzoek van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (cwi) dat in november stilzwijgend is gepubliceerd.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK EN VINCENT BONGERS

In november 2019 oordeelde de integriteitscommissie al dat Colzato in strijd had gehandeld met de wetenschappelijke integriteit. De lijst van misdragingen was lang: gesjoemel met data en beursaanvragen, verzonnen experimenten, verdwenen proefpersonen, weggehaalde auteursnamen en illegaal afgetapt bloed.

De fraude kwam aan het licht dankzij drie klokkenluiders die bij de wetenschappelijk directeur aan de bel trokken. Die diende vervolgens een klacht in bij het college van bestuur, waarna de zaak terecht kwam bij de cwi. Colzato was toen al uit Leiden vertrokken. Al voordat het nieuws eind 2019 naar buiten kwam, adviseerde de integriteitscommissie om twee wetenschappelijke artikelen van de psycholoog terug te trekken. Het college van bestuur gaf de cwi daarna de opdracht om al haar werk te onderzoeken op fraude. Voor dat onderzoek leverde de Facul-

Ook heeft de commissie nog een derde subsidieaanvraag onder de loep genomen, nadat uit eerder onderzoek bleek dat Colzato in twee bij wetenschapsfinancier NWO ingediende onderzoeksvoorstellen uitkomsten van nooit uitgevoerd onderzoek als voorlopige resultaten had gepresenteerd. De commissie heeft geen aanwijzingen dat in die derde aanvraag is gemalverseerd, maar adviseert het college van bestuur wel om nwo te informeren over de bevindingen.

Het college van bestuur neemt de aanbevelingen over en zal de de uitgevers verzoeken de vijftien frauduleuze publicaties in te trekken en nwo informeren over de bevindingen. Ook de betrokken co-auteurs zijn ingelicht. Op 12 november kregen zij het niet-geanonimiseerde advies met een begeleidende brief toegestuurd van een jurist van het college.

Een week later is het document stilzwijgend en geanonimiseerd op de website van de universiteit gepubliceerd. 'De universiteit dacht blijkbaar openheid te geven door een anoniem rapport op internet te zetten en klaar', zegt universitair docent Laura Steenbergen, een van de

drie klokkenluiders. 'Zelfs intern bij het instituut psychologie is er geen ruchtbaarheid aan gegeven. Veel van mijn collega's weten er niet eens van.' Ze mag niet vertellen welke artikelen als frauduleus zijn aangemerkt. 'Dat is strikt vertrouwelijk, is mij gemeld.' Wel zegt ze dat bij veertien van de vijftien artikelen waarin Colzato fraudeerde een van de drie klokkenluiders - Roberta Sellaro, Bryant Jongkees en zichzelf - is betrokken.

Bij zes van de vijftien publicaties is ze zelf co-auteur. 'Daarvan wordt er nu pas één onderzocht', zegt Steenbergen. 'Er is nog geen enkel artikel teruggetrokken. En van die andere twee artikelen, waarover al in 2019 werd geadviseerd ze terug te trekken, is dat pas in november 2020 en januari 2021 gebeurd. Ik denk dus niet dat het deze keer veel sneller gaat.'

Voorzitter van de cwi Frits Rosendaal laat weten dat het terugtrekken van publicaties vaak lang duurt. 'Ten eerste omdat de tijdschriften, die erover gaan, het ook even rustig willen bekijken. En ten tweede ook omdat sommige tijdschriften hier helaas een blamage in zien en de boel traineren.'

Lorenza Colzato reageerde niet op een verzoek tot commentaar. In het huidige rapport schrijft de cwi dat de bevindingen aan haar zijn voorgelegd. Colzato heeft in haar antwoord 'geen inhoudelijke argumenten naar voren gebracht'.

Klokkenluiders Roberta Sellaro (links) en Laura Steenbergen

De grootste angst is dat alles voor niks is geweest

Ze willen verder met hun leven, zeggen de klokkenluiders die het wetenschappelijk wangedrag van psycholoog Lorenza Colzato openbaarden. Maar zolang de frauduleuze artikelen niet worden teruggetrokken en de universiteit geen open kaart speelt, blijven juist zij zich verdacht voelen. 'Het voelt alsof we stilstaan.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
FOTO LARS VAN DEN BRINK

Het is najaar 2018 als Laura Steenbergen (30) de wetenschappelijke fraude van haar leidinggevende Lorenza Colzato niet langer kan aanzien. Samen met collega's Roberta Sellaro en Bryant Jongkees trekt ze aan de bel bij de wetenschappelijk directeur.

De cognitief psycholoog heeft inderdaad op grote schaal gesjoemeld, concludeert de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (cwi) in november 2019. Colzato heeft data vervalst, geknoeid met beursaanvragen, experimenten gemanipuleerd en verzonnen, proefpersonen verwijderd, auteursnamen weggehaald en illegaal bloed laten aftappen. Twee artikelen worden teruggetrokken.

Uit vervolgonderzoek blijkt dat er in ten minste nog vijftien publicaties is gefraudeerd door data en proefpersonen te verwijderen, de onderzoeksopzet te wijzigen of achteraf een controlegroep toe te voegen. Het - geanonimiseerde - rapport werd in november stilzwijgend op de website van de universiteit gepubliceerd, tot *Mare* het vorige week onthulde.

'Ik vind het bizar dat er met geen woord is gerept over dit rapport met andere mensen dan die op bestuursniveau en de co-auteurs', zegt Steenbergen getergd. 'Als de universiteit wil uitdragen hier open over te zijn om toekomstige casussen te voorkomen, snap ik daar echt niets van.'

Hoe gaat het met je?

'Ik vind het bijzonder om te merken hoe fijn ik het vind dat iemand dat vraagt, want dat gebeurt erg weinig. Iedereen ging er vanuit dat deze zaak voorbij was en we alles al wel wisten. Van mijn directe collega's leek niemand te weten dat er nog een onderzoek liep. Op momenten is dat heel eenzaam. 'Ik heb geen prettige herinneringen aan de affaire. Het levert heel veel stress op en het is ondraaglijk gebleken om dit zonder psychische hulp aan te kunnen. Ik volg traumatherapie en heb minstens twee keer per week een sessie. Het doel van de therapie is dat de herinneringen minder beladen worden.

Die hulp heb ik zelf ingeschakeld. Vanuit de universiteit heb ik niets aangeboden gekregen. Ik vind dat dat wel zou moeten, of je nu klager of beklaagde bent. 'Het is niet zo dat er nooit steun was, hoor. Van rector Hester Bijl heb ik een brief gekregen waarin ze met heel veel lof schrijft over het feit dat we aan de bel hebben

durven trekken, ook omdat je van tevoren weet dat het consequenties heeft. Voormalig wetenschappelijk directeur Philip Spinhoven (de hoofdklager namens de klokkenluiders, red.) is ook altijd onze contactpersoon gebleven. En gelukkig kan ik het er veel over hebben met Bryant en Roberta.' >

‘Zonder psychische hulp is deze affaire ondraaglijk. Ik volg twee keer per week traumatherapie’

Hoe kijk je op de periode terug?

'Ik vraag me vaak af hoe ik erin terecht ben gekomen: waarom heb ik iemand zo veel vertrouwen gegeven en ben ik erin meegegaan, terwijl ik wist dat het niet klopte?'

Wat is het antwoord?

'Als je zoiets ziet gebeuren door iemand die hoger staat dan jij en die zegt dat dit de goede manier is, ga je denken dat het normaal is. Het kwam aanvankelijk niet eens in me op om de fraude te melden. Je begint te geloven dat dit de methode is om groot te worden in de wetenschap, dat je zo een carrière kan opbouwen.

'Toch zat het me al jaren voordat we uiteindelijk de melding deden heel erg dwars: Roberta vertelde me dat ik - rond 2015 - soms weken huilend op kantoor zat, omdat ik het gevoel had dat we iets moesten doen maar niemand in vertrouwen durfde te nemen. Ik herinner me dat niet eens meer.'

Waarom besloten jullie in 2018 toch naar buiten te treden als klokkenluiders?

'Ik had inmiddels bij andere universiteiten gewerkt en gezien dat het daar heel anders ging. Eenmaal terug in Leiden had ik een onafhankelijker positie: ik was gepromoveerd en werd universitair docent. Dat gold ook voor Bryant en Roberta. Toen er een jonge onderzoeker naar ons toekwam die opmerkte dat er proefpersonen werden verwijderd, wisten we: dit gaat niet nóg een generatie onderzoekers meemaken.'

'We wilden er open over zijn, wat de uitkomst van het onderzoek ook zou worden, en hoopten dat er meer mensen zouden volgen en iedereen ervan kon leren. De communicatie-afdeling ging met ons bekijken hoe we het konden aanpakken. Ik vond dat een heel fijn idee: we zouden het samen gaan doen.

'Voordat het (eerste, *red.*) rapport uitkwam, nodigden universiteitswoordvoerders Renée Merckx en Caroline van Overbeeke mij uit in het Academiegebouw, samen met Roberta en de wetenschappelijk directeur, om te bespreken hoe we de pers te woord zouden staan. Er zou ook een mediatrainer aanwezig zijn, oud-journalist Bart Jochems.

'Het idee van "laten we het samen doen" werd al snel "hoe moet jij je gedragen". Opeens zette de mediatrainer een camera op mijn snuffler. Daar was ik totaal niet op voorbereid. Ik moest allerlei vragen beantwoorden: waarom heb je klacht ingediend, hoe ging dat, hoe is het om de beklagde nog tegen te komen?

'Ik voelde me voor het blok gezet. Toen de camera uitging, zeiden ze dat het niet goed was. Mijn toon was te enthousiast en ik keek te blij. Maar ik was oprecht opgelucht dat ik eindelijk openheid mocht geven, en wilde een belangrijke les met de wereld delen. Bovendien dacht ik dat het om de inhoud ging, niet hoe ik op beeld overkwam.'

Colzato heeft in zeker vijftien publicaties gefraudeerd. Van zes artikelen ben jij de co-auteur. Heeft dat voor jou ook gevolgen?

'Wat mij betreft kon dit onderzoek niet streng genoeg zijn. Ik ben heel blij dat dit nu is geconcludeerd. Ik heb onder haar leiding fouten gemaakt door lange tijd niet in te grijpen terwijl ik wist dat het mis was. Die fouten moeten worden rechtgezet.

'Ik hoop oprecht dat deze artikelen teruggetrokken worden, want het is een advies, geen verplichting. Als de journals dat niet doen, zou ik mijn vertrouwen in de wetenschap totaal verliezen.'

Universiteit: 'Er is juist veel zorg besteed aan slachtoffers'

Lorenza Colzato is gevraagd om een reactie, maar reageerde niet op vragen. Momenteel werkt ze aan de TU Dresden.

Daar is het nieuws over de fraude inmiddels ook bekend: een dag na het interview krijgt Laura Steenberg een bericht van een oud-collega die nu ook in Dresden werkt waarin staat dat het nieuws over de vijftien frauduleuze publicaties 'ontzettend belangrijk is' voor de afdeling.

Universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke laat weten dat er geen aandacht aan het nieuwe onderzoek is gegeven omdat de universiteit 'deze uitspraak ziet als vervolg op het eerdere onderzoek'. Aan dat eerste onderzoek is 'door middel van een nieuwsbericht op de website wel ruchtbaarheid gegeven omdat het een nieuwe zaak was met veel impact op de omgeving'. Volgens Van Overbeeke is het 'gebruikelijk dat de universiteit de uitspraak van de CWI online zet zonder er een nieuwsbericht aan te wijden'.

Het college van bestuur heeft volgens Van Overbeeke 'alle betrokken partijen' over de uitspraak geïnformeerd. 'Het is aan de tijdschriften om al dan niet artikelen terug te trekken.'

Ze zegt zich niet te herkennen in de weergave van Steenberg over de bijeenkomst met de mediatrainer. 'Er is vanuit de universiteit juist veel zorg en aandacht besteed aan gesprekken met slachtoffers. We boden ook ondersteuning aan bij het omgaan met de media, waar slachtoffers blij mee waren, omdat zij voortdurend werden benaderd door media en hier geen ervaring mee hadden. De universiteit doet dit uit zorgvuldigheid en bescherming van haar medewerkers. De deelnemers aan deze vrijwillige training konden tijdens die training ook zelf aangeven waar zij behoefte aan hadden en wat zij wilden leren.'

Illustratie Silas

‘Ik mag niet zeggen welke artikelen wel en niet oké zijn. Zo word ik verdacht gemaakt van meer dan terecht is’

‘Ik wil het rapport niet lezen. Dat is nog te pijnlijk’

Roberta Sellaro, een van de andere klokkenluiders, laat per mail weten anderhalf jaar geleden terug naar Italië te zijn vertrokken en nog steeds in de wetenschap te werken. 'Althans, dat probeer ik, maar dat is niet makkelijk.'

Ook zij heeft hulp van een therapeut. 'Goede en slechte momenten wisselen elkaar af. Dit hele verhaal beïnvloedt onze carrière, onze relaties en gezondheid.' Het vervolgonderzoek van de CWI heeft haar 'overspoeld met gevoelens van angst, zorgen en onzekerheid over de toekomst'. Ze denkt dat ze als postdoc van Colzato bij ongeveer tien van de vijftien frauduleuze artikelen is betrokken. 'Ik weet het niet precies, maar wil het rapport niet openen. Dat is nu te pijnlijk.'

Ze erkent onder druk van Colzato gegevens van proefpersonen te hebben moeten verwijderen. 'Niemand heeft een pistool op mijn hoofd gezet, maar toch was het alsof ik geen andere optie had. Ik klaagde er wel over, waarop ik door haar "grumpy" werd genoemd, maar ik wist niet wat ik nog meer kon doen. Ik was niet zelfverzekerd genoeg ermee te stoppen of tegen haar in te gaan, uit angst voor negatieve consequenties. Maar ook omdat ik gehecht aan haar was en om haar gaf.' Klokkenluider Bryant Jongkees wilde niet op vragen reageren.

Is het niet problematisch dat de lijst met frauduleuze artikelen is geanonimiseerd?

'Het voelt alsof ik stilsta. Ik mag tegen niemand zeggen welke artikelen wel en niet oké zijn omdat dan ook andere co-auteurs bekend worden. Laat ik iets van vijftientwintig publicaties hebben. Voor de buitenwereld kunnen die dus allemaal besmeurd zijn: zo word ik verdacht gemaakt van meer dan terecht is.

'Ik word nu gedwongen tot stilte, totdat de tijdschriften de artikelen daadwerkelijk terugtrekken. Tot die tijd kan ik niet voortbouwen op eerder onderzoek dat wél deugt en is het lastiger om financiering aan te vragen. Maar ik werk nog wel bij de universiteit. Ik ben overstapt van cognitieve psychologie naar klinische psychologie, dus daar kan ik verder mee.'

Voel je je medeplichtig aan fraude?

'Bij die twee artikelen die na het eerste onderzoek zijn teruggetrokken, is gereconstrueerd dat niet ik, maar zij bestanden had aangepast. Het ging altijd hetzelfde: ik stuurde een databestand naar haar en kreeg een bestand met selectieve gegevens terug. Maar ik wist ervan, dus ik voel me zeker medeplichtig. Daarom ben ik ook gaan klagen. Ik heb zelf nooit doelbewust proefpersonen verwijderd. Maar ik ken wel mensen bij wie ze over de schouder meekiek en diegene opdroeg op de deleteknop te drukken.'

Heb je haar ooit nog gesproken sinds november 2019?

'Nee, ik heb voor het laatst gezien op een congres in Parijs in het voorjaar van 2019. De laatste keer dat ik haar sprak, was aan het begin van de zomer van dat jaar. Ik leidde toen een soort dubbelleven, omdat zij me regelmatig appte over de situatie waarin ze was beland. Zij wist toen nog niet dat wij de klagers waren. Omdat ik dat toen nog niet durfde te zeggen, reageerde ik: "Wat heftig en vervelend."

'Ik had een goede vertrouwensrelatie met haar. We zagen elkaar elke dag. Ze noemde mij de dochter die ze nooit heeft gehad. Voor mij was zij als mijn wetenschappelijke moeder, met wie ik aan grote dingen werkte.

'Er was wel een hoge druk en dat was niet altijd prettig. Ik heb dagenlang ten gedaan in de kelder van het laboratorium waar geen daglicht is. Toen kwam ze een potje vitaminepillen brengen, omdat ze zei dat ik anders niet genoeg vitamine D kreeg. Als ik op vrijdagmiddag als enige nog op het lab was, kwam ze een fruitsapje brengen. Dat maakte het heel dubbel. Ik denk dat ze onze klachten totaal niet zag aankomen en ze als verraad heeft ervaren.'

Heb je ooit spijt gehad?

'Nee. Het was en is soms heel zwaar. Dan wens ik dat het allemaal voorbij is. Maar ondanks alles ben ik er trots op dat we het hebben gedaan. Ik kan mezelf in de spiegel aankijken en ben uiteindelijk volledig eerlijk en open geweest.'

Is het nu afgesloten voor jou?

'Ik wil verder met mijn leven, maar dat is lastig. De universiteit heeft alle procedures doorlopen, maar met de journals begint het nu pas. Als het goed is, gaan die overdoen wat de Commissie Wetenschappelijke Integriteit (cwi) ook heeft gedaan. Althans, dat hoop ik.

'Wat ik frustrerend vind, is dat de academische gemeenschap er weinig om lijkt te geven. Van collega's hoor ik er al maanden niets over, de universiteit heeft het onderzoek zonder er aandacht aan te besteden online gezet.'

Wat weet je van Colzato?

'Volgens de website van uitgever Springer is ze nog gewoon *editor-in-chief* van het *Journal of Cognitive Enhancement*. Dat vind ik echt belachelijk. Als je in twee onderzoeken schuldig bent bevonden aan wetenschappelijk wangedrag, zou je niet meer zo'n positie mogen hebben. Het lijkt wel alsof het allemaal geen impact heeft. Dat is mijn grootste angst: dat het allemaal voor niks is geweest.'

Vaste contracten voor ten minste 46 docenten

De faculteit Sociale Wetenschappen heeft 46 docenten, die drie jaar of langer op losse contracten werken, een vaste aanstelling aangeboden en gaat de overige contracten onder de loep nemen. 'Goed werkgeverschap vraagt erom dat we dit regelen, en daar staan we achter.'

DOOR **ANOUSHKA KLOOSTERMAN**

Aanleiding is onder andere een uitspraak van de rechter in de zaak van docent Arnout van Ree, van de bachelor internationale studies. Hij vocht in de rechtbank voor een vast contract, en kreeg gelijk. De rechter was daarbij erg kritisch op het universitaire aanstellingsbeleid, dat stelt dat docenten geen vaste contracten krijgen, ook al is hun werk structureel en worden ze erna vervangen. In de praktijk kan dit leiden tot verkapte draaideurconstructies en het vinden van *loopholes* in de regelgeving om docenten langer aan te houden.

'Er is in het najaar veel aandacht gevraagd voor de positie van docenten, door de nieuwe cao, door juridische procedures, en door onze collega's. Daar heeft de universiteit in een klap een aantal stappen gezet', zei bestuurslid Rolf Oosterloo tijdens de laatste faculteitsraad. De universiteit bood in eerste instantie een vaste aanstelling aan docenten die drie jaar of langer tijdelijke contracten hebben (het wettelijke maximum is drie jaar) en in het eerste kwartaal van dit jaar gaan de overige aanstellingen 'onder het vergrootglas', zei hij.

'Het is een eerste stap naar een andere invulling van goed werkgeverschap, ook naar aanleiding van die uitspraak, zei HR-manager Karin Guijt. De universiteit kijkt naar manieren om de positie van docenten te verbeteren, zegt ze. 'Bijvoorbeeld in wat voor ontwikkelingsmogelijkheden je aanbiedt.'

Aangezien in de nieuwe cao afspraken staan over meer vaste aanstellingen voor andere functies, wordt de zogenoemde flexibele schil van tijdelijk personeel op de universiteit kleiner. Dat maakt het lastiger om te reageren op veranderingen, bijvoorbeeld als studentenaantallen fluctueren. Het bestuur wil dat soort veranderingen hoger in de organisatie opvangen, zei Oosterloo, zodat er niet direct klappen op de lagere niveaus vallen. 'Als bedrijfsvoerder maak ik me zorgen dat we ons een beetje vastzetten, en dat je in de marges van de begroting frictie krijgt. Dat aanvaarden wij, en dat willen we op een hoger niveau oplossen, zodat

het niet in de instituten en secties tot pijn hoeft te leiden. En zodat het niet direct tot ingrijpen leidt op lagere niveaus, als er wat te veel mensen zijn. Goed werkgeverschap vraagt erom dat we dit regelen, en daar staan we achter.

'En, als we dan wat overcapaciteit hebben: laten we hopen dat dit bijdraagt aan het oplossen van onze werkdruk, want die is enorm. Ik juich het toe dat we meer mensen hebben. Dat hoort niet het probleem te zijn van het instituut. Hier moeten we op een hoger niveau verstandig in worden.

'Met de kanttekening dat er wel een zekere flexibiliteit in moet zitten, en het is de uitdaging om hier in de begroting rekening mee te houden. Tegelijkertijd verwachten we dat er meer geld voor het hoger onderwijs komt vanuit de overheid om dit robuust op te vangen.'

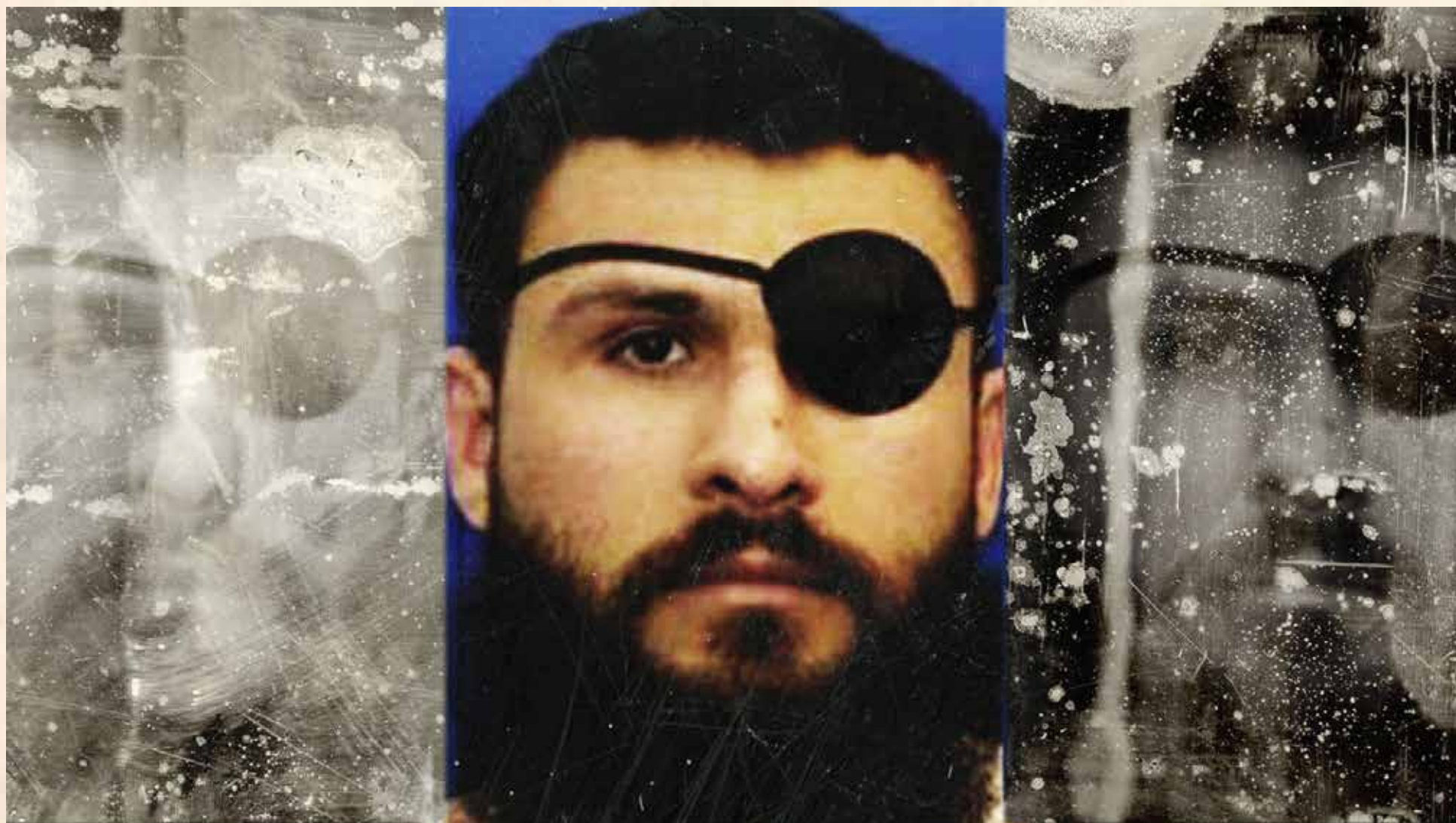
'Eigenlijk hebben we ons er makkelijk vanaf gemaakt door snel van mensen af te kunnen zijn, en steeds opnieuw te kijken of ze de volgende ronde nodig zijn. Dit is een ander spel. Het is een eerlijker spel. Het gaat rust in het systeem brengen.'

Een grotere solidariteit met de 'workforce' vraagt ook om flexibiliteit van het personeel in het opvangen van taken, zei hij. Als er op een bepaalde afdeling op eens minder werk is, kan er worden gekoken of mensen taken kunnen overnemen op drukker afdelingen. 'Een werkgroep overnemen, of in een commissie, met wat geld ertegenover. Het gaat ook om het uithoren van talenten die mensen hebben naast doceren. Helpen bij onderzoek bijvoorbeeld, of talenten die in de organisatie van pas komen.'

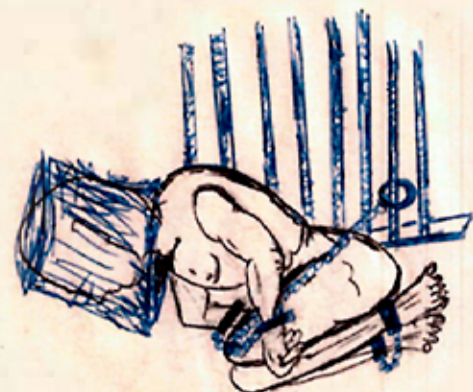
Hoe dat eruit gaat zien, wil het bestuur samen met de instituten uitzoeken. Zij kennen het takenpakket het beste, zei Oosterloo. 'Het zoeken naar flexibiliteit zie ik als iets wat we dicht bij de instituten moeten zoeken, om te kijken wat er mogelijk is. Hebben werkgroepdocenten van ontwikkelingspsychologie capaciteiten om bij pedagogiek in te zetten? Of is vloeken in de kerk? Daar moet je dan wel het gesprek over voeren.'

BANDIRAH

Al twintig jaar vast en nog steeds geen aanklacht

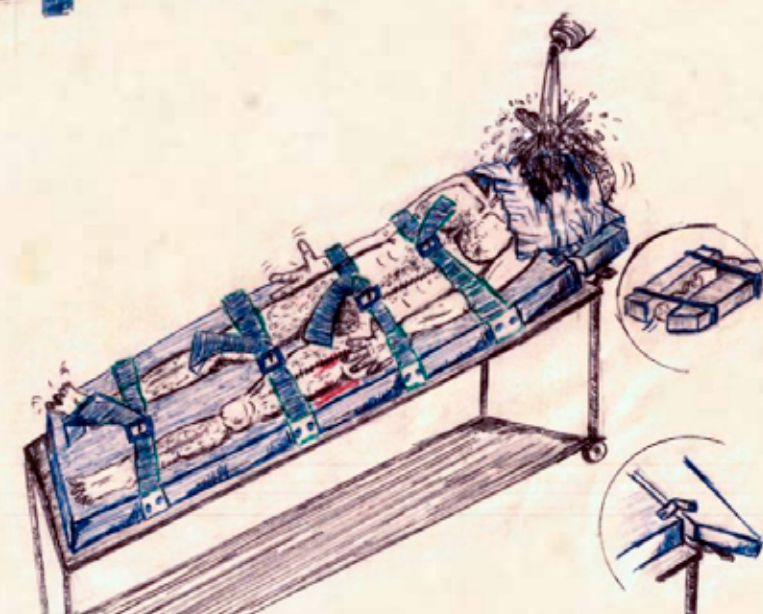

‘We gebruiken juridische instrumenten in een law free zone, maar ik ga door tot hij vrij is’

De Palestijn Abu Zubaydah zit bijna twintig jaar vast in Guantánamo Bay, zonder aanklacht en proces. De Leidse hoogleraar mensenrechten Helen Duffy probeert hem vrij te krijgen. Wellicht kan een nieuwe documentaire de druk opvoeren. ‘Deze rechteloosheid moet stoppen.’

DOOR VINCENT BONGERS

Abu Zubaydah maakte tekeningen van de martelingen die hij onderging.
© Abu Zubaydah

In een ijskoude cel ligt een naakte geketen-de man op de vloer. Het is de Palestijn Abu Zubaydah. Hij is doodmoe, maar kan onmogelijk slapen omdat hij wakker wordt gehouden. Eerst door nummers van de Red Hot Chili Peppers die op oorverdovend volume worden afgespeeld, daarna door ongedefinieerde herrie. Als hij toch wegdommelt, gooit een bewaker een plens water in zijn gezicht. Zubaydah is in Pakistan neergeschoten en gevangengenomen. De Amerikanen verdenken hem ervan een terrorist te zijn met een hoge positie in Al Qaida. Hij belandt in een *black site* in Thailand, een geheime gevangenis, waar hij door de CIA wordt gemarteld om hem aan het praten te krijgen. Verhoorders proppen hem in een piepkleine kist waarin hij zich niet kan bewegen. Zijn spieren verkrampen en hij schreeuwt het uit van de pijn. Alleen al in augustus 2002 wordt hij 83 keer gewaterboard. Hij overleeft het maar net. Na Thailand volgde een gruweltoer langs *black sites* over de wereld, waaronder clandestiene gevangenissen in Polen, Litouwen, Marokko en Afghanistan. Uiteindelijk komt hij in 2006 terecht in Guantánamo Bay, de militaire gevangenis die in januari twintig jaar bestond. Daar zit hij nu nog steeds. Het is nog steeds onduidelijk welke rol de vijftigjarige Zubaydah (geboren in Saudi-Arabië als Zayn al-Abidin Muhammad Husayn) precies heeft gespeeld als het gaat om terrorisme. Bij zijn arrestatie claimden de Amerikaanse veiligheidsdiensten dat hij de nummer drie was van Al Qaida. Inmiddels zien ze hem zelfs niet meer als lid van deze terroristische organisatie. In maart zit Zubaydah zelf twintig jaar vast. ‘Voor deze detentie is geen wettelijke basis’, zegt de Leidse hoogleraar Helen Duffy, die het kantoor Human Rights in Practice runt. ‘Er wordt geen proces tegen hem gevoerd. Er is zelfs geen aanklacht tegen hem ingediend.’ Duffy vertegenwoordigt Zubaydah in internationale mensenrechtenprocedures. ‘Juridisch gezien moeten ze hem onmiddellijk vrijlaten. Of dat ook gebeurt is aan de po-

litiek, want de wet heeft weinig invloed in Guantánamo.’ Daar zitten nu nog 39 mannen in detentie. Tegen meer dan de helft is geen aanklacht ingediend. ‘Wie wel wordt vervolgd, verschijnt voor speciale militaire commissies waar geen sprake is van een eerlijk proces.’ Over Zubaydah verscheen onlangs de documentaire *The Forever Prisoner* van Alex Gibney. De film laat zien dat de zogeheten *enhanced interrogation techniques* waarmee de CIA informatie probeert los te krijgen zijn bedacht door de psychologen James Mitchell en John ‘Bruce’ Jessen. De twee worden er steenrijk van, want ze verkopen hun verhoor- (en martel-) technieken voor 81 miljoen dollar aan de Amerikaanse overheid. Zubaydah diende als proefkonijn voor de methode. Mitchell was zelfs persoonlijk betrokken bij de martelingen die de Palestijn onderging. De CIA vernietigde in 2005 alle video’s waarop de verhoren en martelingen staan, maar in de film zijn tekeningen te zien van Zubaydah waarin de gruwelijkheden die hem zijn overkomen heeft uitgebeeld. ‘Veel personen en bedrijven profiteerden van de *War on Terror*’, legt Duffy uit. ‘Niet alleen Jessen en Mitchell, maar ook veel landen die hun medewerking verleenden hebben er goed aan verdiend. Bijvoorbeeld door gevangenissen op hun grondgebied toe te staan en vliegtuigen op hun luchtbases te laten tanken.’ Er is een enorme hoeveelheid bewijs tegen hoge ambtenaren binnen de overheid en de inlichtingendiensten, en de mensen die zijn ingehuurd, zoals de psychologen, om het Amerikaanse contraterrorisme-beleid vorm te geven, vertelt Duffy. ‘Zij zouden al lang ter verantwoording moeten zijn geroepen voor de misdaden die ze hebben gepleegd. Iemand als Gina Haspel wist het ondanks haar rol in het martelprogramma te schoppen tot directeur van de CIA. Mensen opsluiten in geheime gevangenissen en hen martelen wordt beloofd en niet bestraft. Dat moet veranderen.’ >

Tot nu toe is er nog niemand vervolgd voor martelingen. 'Straffeloosheid is de standaard. Natuurlijk betalen de slachtoffers de hoogste prijs, naar we betalen allemaal flink voor de rechteloosheid van Guantánamo. Het is een internationale schandvlek die door tirannieke regimes en gewelddadige extremistische organisaties wereldwijd wordt gebruikt om te rekruteren. De ironie is dat het door deze rampzalige aanpak juist minder veilig is geworden in de wereld: het recht is verzwakt.'

Dat martelen niet werkt, komt ook in de film duidelijk naar voren, zegt Duffy. 'Het is contraproductief omdat het valse bekentenissen ontlokt. Het is ook moreel verwerpelijk en uiteraard absoluut verboden in het internationaal recht.'

Na al die jaren mag Duffy nog steeds geen direct contact hebben met haar cliënt. 'Hij is al tien jaar mijn cliënt, maar een volmacht om namens hem bepaalde rechtshandelingen te voeren is pas net vrijgegeven door Guantánamo. Er is geen enkele plausibele veiligheidsreden voor dat extreme niveau van geheimhouding.'

Zubaydah wordt in Amerika vertegenwoordigd door een militaire advocaat, luitenant-kolonel Chantell Higgins. Zij mag wel met hem spreken. 'Zubaydah is een kleurrijke verhalenverteller, heel erg grappig', vertelt Higgins in de documentaire. Hij is 'netjes gekleed en een beetje een diva'. Hij lijdt aan 'een posttraumatische stressstoornis en heeft nachtmerries waarin hij verdrinkt en dan wakker schiet'.

Higgins is duidelijk over de illegaliteit van de detentie. 'In Amerika is iemand onschuldig

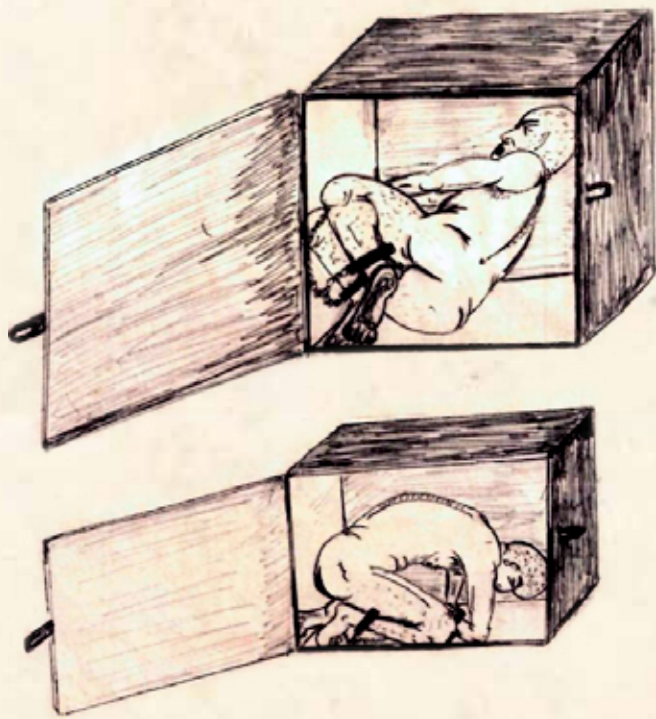
tot het tegendeel bewezen wordt. Het is onmenselijk om iemand vast te zetten zonder hem rechten te geven, punt uit.'

De strijd tegen de rechteloosheid verloopt moeizaam, zegt Duffy. 'Een van de problemen is dat we proberen juridische instrumenten te gebruiken in een *law free zone*. Want dat is Guantánamo. Het is frustrerend en onrechtvaardig, maar we doen wat we kunnen. Ik blijf hem vertegenwoordigen totdat hij vrij is.'

Maar gaat dat ook lukken? 'Amerika blijft claimen het "oorlogsrecht" te hebben om mensen voor altijd gevangen te houden. Maar er is juridisch gezien geen oorlog, en dat was ook nooit het geval. Zubaydah zou "te gevaarlijk zijn om vrij te laten". Uitleg waarom krijgen we nauwelijks. Bewijs is er al helemaal niet.'

Volgens een interne Guantánamo-commissie, de zogeheten *Periodic Review Board*, was het 'organisatietalent' van Zubaydah reden om hem vast te blijven houden, vertelt Duffy. 'Hij toonde leiderschap toen er problemen waren in de gevangenis. Het is absurd zoiets als argument te gebruiken. Angst, onwetendheid, leugens en een giftig politiek landschap zorgen ervoor dat hij er nog zit. Ik hoop dat de rechtszaken de situatie kunnen veranderen. Maar er komt alleen een einde aan als burgers en staten hier een prioriteit van maken. Alle overheden, waaronder de Nederlandse, kunnen de vs onder druk zetten, en helpen door gevangenen op te nemen.'

Regisseur Gibney vat het in zijn documentaire perfect samen, vindt Duffy: 'Zubaydah zit niet vast door wat hij ons heeft aangedaan, maar door wat wij hem hebben aangedaan.'

De eerste schadevergoeding is binnen

Behalve voor de vrijheid van Abu Zubaydah voert de Leidse hoogleraar Helen Duffy ook zaken bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) tegen Polen en Litouwen, landen waar haar cliënt illegaal werd vastgehouden. Verder dient bij de VN Werkgroep Willekeurige Opsluiting een zaak tegen alle zeven landen die de onwettelijke detentie en martelingen faciliteerden.

Het EHRM heeft Polen en Litouwen veroordeeld voor de samenwerking met de VS. 'Maar deze landen hebben nog niet voldaan aan de uitspraken', zegt Duffy. 'Daarom moeten we de druk verhogen.' Er is een lichtpuntje: onlangs betaalde Litouwen meer dan een ton schadevergoeding aan Zubaydah. Polen – al in 2014 daartoe veroordeeld – betaalde nog niet.

'Maar er moet nog veel meer gebeuren. De staten moeten uitgebreid onderzoek doen naar wat er is gebeurd en verantwoordelijkheid nemen voor hun acties. Ze moeten de waarheid onthullen en er bij de Amerikanen op aandringen dat er een einde komt aan Guantánamo.' Geen van de landen heeft dat tot nu toe gedaan, naar eigen zeggen omdat de VS niet willen meewerken. 'Natuurlijk is dat een obstakel, maar het is geen excuus. De landen kunnen veel wél doen, maar er is onvoldoende politieke wil.'

Het Litouwse geld is naar de familie van Zubaydah gegaan. 'Een van zijn broers gebruikte de woorden "ten einde raad" en "hulpeloos" als het over de Guantanamo-detentie gaat. Ze kunnen namelijk niets doen om hem te helpen. Het gaf Zubaydah wel een tevreden gevoel om het geld te kunnen laten overmaken. Het is een vorm van genoegdoening en geeft hem enige invloed, een klein beetje autonomie.'

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter [@weekbladmare](https://twitter.com/weekbladmare)
Instagram [@weekbladmare](https://www.instagram.com/weekbladmare)
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl

Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid, m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers, s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Oscar van Putten (stagiair)
oscarvanputten@gmail.com

Medewerkers: Vera Arntzen | Remco Breuker | Omar Ghaly | Maia de Quay | Olaf Leeuwis

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort,
Telefoon 023 – 571 47 45
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/advertentie/Weekblad>

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

Studentenprotest tegen 'trieste' compensatie

Tientallen studentorganisaties protesteren zaterdag in Amsterdam voor een betere compensatieregeling. Mare sprak een paar Leidse demonstranten. 'Ze kunnen ons net zo goed een tientje geven.'

DOOR OSCAR VAN PUTTEN
FOTO TACO VAN DER EB

De overheid trekt 1 miljard euro uit voor de 'pechgeneratie': studenten die tussen 2015 en 2023 studeren of hebben gestudeerd, en daarom geen basisbeurs kregen. De compensatie voor de opgelopen studieschuld komt naar schatting neer op 1000 à 2000 euro per student.

'Nogal triest', vindt Anne Kamsteeg (24, geschiedenis) de regeling. 'Ze hadden ons net zo goed een tientje kunnen geven.' Ze gaat daarom zaterdagmiddag naar het Compensatieprotest, om 13 uur op het Museumplein. Kamsteeg: 'De overheid moet hier meer geld voor uittrekken. Het moet in verhouding staan tot de basisbeurs.'

Kyra l'Amie (23, psychologie), voorzitter van de Leidse Studenten Belangenorganisatie, gaat ook. 'Mijn schuld is door het leenstelsel torenhoog geworden. Dat geeft mij een heel onzekere toekomst.' Zij moet werken om de maand door te komen. 'Maar dat is vaak moeilijk te combineren met je studie.'

'Ik leef heel zuinig en leen niet maximaal, maar ik durf alsnog niet meer mijn DUO-pagina te openen', zegt Xenia Dees (21, Nederlands en pedagogiek). 'Ik heb ook vriendinnen die drie bijbaantjes nemen om niet te hoeven lenen en met een burnout eindigen. Nu krijgen die al helemaal geen compensatie.'

'De overheid doet wel erg makkelijk over de compensatie', vindt Pauline Hogendoorn (27). Ze is vorig jaar afgestudeerd, maar demonstreert zaterdag mee. Voor haar bachelor kreeg ze nog een basisbeurs. 'Zodra ik aan mijn master begon, moesten mijn ouders bijspringen zodat ik de huur kon betalen. Andere studenten hebben het nog veel zwaarder gehad.'

Of er iets gaat veranderen? l'Amie is optimistisch. Ze roept alle studenten op om ook te komen protesteren. 'Ik dacht nooit dat het leenstelsel zou verdwijnen, maar dat is uiteindelijk wél gebeurd.'

Leidse studenten protesteren tegen het leenstelsel, april 2021

Rechten wil af van ongeschoonde lijsten, maar dat gaat (nog) niet

Rechten wil graag alleen nog maar cijferlijsten zonder onvoldoendes en herkansingen verstrekken, maar dat is juridisch niet haalbaar. Het faculteitsbestuur legt zich daar nog niet bij neer.

DOOR VINCENT BONGERS

De faculteit Rechten verstrekt nu nog, als een student daarom vraagt, zogeheten ongeschoonde cijferlijsten. Daarop staat ook welke tentamens studenten niet in één keer hebben gehaald. Sommige werkgevers vragen sollicitanten namelijk naar deze lijsten met onvoldoendes als bijkomende selectiemethode. Dit zorgt voor veel extra stress bij studenten. De studentenpartijen in de faculteitsraad willen graag dat er alleen nog geschoonde lijsten worden verstrekt. Het bestuur is het daar mee eens en liet uitzoeken of dat mogelijk is.

Vooralsnog is dat niet haalbaar. 'Ook al staan we sympathiek tegenover het niet meer verschaffen van de ongeschoonde lijsten', zei Ton Liefwaard van het rechtenbestuur, maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering. 'gaan we er nog wel mee door.' Aan afschaffen zitten namelijk haken en ogen. Een obstakel is een juridisch punt. 'Een verzoek weigeren

is wettelijk niet toegestaan', vertelde Liefwaard. 'Een student heeft altijd recht op inzage van de behaalde cijfers, ook de onvoldoendes. Het gaat om persoonsgegevens waar een student altijd toegang toe moet kunnen hebben.'

Het bestuur was echter nog niet geheel overtuigd van dit juridische argument. 'Ik was er door verrast en we willen er nader naar laten kijken. Als het echter zo hard is als in de onderzoeksmemo is opgeschreven, dan zie ik geen scenario om hier onderuit te komen.'

Het beleid van andere universiteiten is ook een probleem. 'Er is geen draagvlak om hierin gezamenlijk op te trekken. Dat is wel nodig. Leidse afgestudeerden die niet zo'n lijst kunnen geven aan werkgevers lopen anders mogelijk achterstand op in een sollicitatieprocedure.'

Decaan Joanne van der Leun had de lijstenkwestie met de decanen van de zusterfaculteiten besproken. Veel animo om het probleem aan te pakken is er niet. 'Dit punt speelt niet bij alle zusterfaculteiten heel erg', zei Van der Leun. 'Bovendien is er vaak bij collega's elders een universeitsbreed beleid, daar kun je als faculteit dan moeilijk van afwijken. Er is weinig speelruimte.'

Bindend studieadvies opnieuw versoepeld

Het bindend studieadvies (bsa) wordt vanwege corona weer verlaagd van 45 naar 40 studiepunten.

DOOR VINCENT BONGERS

Binnen universiteitenkoepel UNL is afgesproken dat universiteiten het bindend studieadvies mogen verlagen met 10 tot 15 procent, net zoals vorig jaar. Leiden kiest voor een verlaging van 45 naar 40 studiepunten, en voor deeltijders van 30 naar 25. Volgens het college van bestuur 'is gebleken dat het welzijn van de studenten stevig onder druk staat, en dat wordt versterkt door de lockdowns'. Uit onderzoek van de universiteit bleek dat de laatste lichting studenten van 2020/21 minder vaak een negatief advies kreeg, namelijk 12 procent, dan de groep studenten van twee jaar eerder. Toen ontving 15 procent een negatief bsa.

De universiteitsraad is akkoord met de versoepeling, maar ook kritisch. 'Ik ben helemaal geen voorstander van de-

ze constructie', zei Jaap de Witte (personeelspartij FNV), studietoelichting bij geschiedenis. 'Studenten die vorig collegejaar door het lagere bsa verder zijn gekomen merken nu dat ze het niveau niet aankunnen. Ze zijn gebleven, terwijl ze in een normale situatie iets anders zouden zijn gaan doen.'

'Deze maatregel is best sympathiek', vond Remco Breuker (FNV). 'Maar aan de andere kant schuif je op deze manier de problematiek voor je uit. Dit is een one-size-fits-all-aanpak die ervoor zorgt dat we de problemen de komende jaren moeten opruimen. Laat de UNL liever lobbyen bij het kabinet voor een jaar verlenging van de studietijd. Daar heb je echt wat aan.' Rebekka van Beek van studentenpartij PBMS was het ermee eens dat de versoepeling de kwaliteit van de studies onder druk zet. 'Elk jaar het bsa verlagen is geen wenselijke situatie.' Mocht de coronaproblematiek blijven aanhouden 'dan is steeds versoepelen niet te rechtvaardigen'.

@WeekbladMare

‘Eén huurbusje vond ik ooit terug zonder het dak’

DOOR **PIM BAKX**
FOTO **TACO VAN DER EB**

Waar haal je het meeste plezier uit als auto- en busjesverhuurder?

‘Het werk is erg afwisselend. Onlangs kregen we een opdracht van een bloemenbedrijf in Rijnsburg, daar moesten we tien bussen neerzetten. Dan ben je heel de dag aan het pendelen. We verhuren van Jaguars tot Citroën C1’tjes. Ik heb laatst in een Mazda CX-9 gereden met alles erop en eraan: stoelverwarming, stuurverwarming en een soort Star Wars-hologram in je raam waarop je ziet hoe hard je gaat zodat je niet naar beneden hoeft te kijken. ‘Het klantcontact spreekt me aan. Ik

probeer altijd een praatje te maken. Als ik een bus meegeef gooi ik even de laadruimte open en zeg ik: “Is hij groot genoeg, wat gaat u er mee doen?” Het is heel low key. Mensen vinden dat vaak leuk.

‘Sinds kort noemen mijn collega’s me “garagechef”, omdat ik het leuk vind om overzicht te houden en een bepaalde structuur aan te brengen in de garage.’

Hoe dan?

‘Op maandagochtend moet je eerst alle auto’s wegwerken die zondag na sluitingstijd zijn teruggezet. Ze staan dan

alleen niet zoals we willen. We hebben een indeling voor binnen en buiten, alles staat met de neus naar voren zodat klanten direct kunnen weggrijpen. Klanten zetten de auto’s alleen niet op die manier terug, want ze kunnen vaak niet achteruit inparkeren of willen dat risico liever niet nemen.’

En als alles weer goed staat?

‘Dan begin je met schoonmaken. Alles gaat door onze eigen wasstraat. Daar knal je je auto naar binnen en dan heb je binnen vijf minuten een schone.’

Je moet dus wel goed kunnen rijden.

‘Mijn eerste werkdag was met iemand die er al heel lang werkte, en aannam dat ik goed kon rijden. Maar ik was een jongetje van achttien, en had nog nooit in een auto groter dan een Hyundai Atos gereden. Dat is echt een koekblik. ‘Ze gaf me de sleutel van de grootste bus die je mag rijden met een B-rijbewijs en zei: “Zet hem maar even binnen.” Ik zat echt te draaien en te doen, maar het ging gewoon niet. Ik kreeg die bus niet de garage in.’

Heb je vaak discussie over schade met klanten?

‘Ze kunnen soms niet accepteren dat ze schade hebben gereden. Maar je hebt een contract getekend, dus die rekening krijg je, en anders gaat het via een incassobureau.

‘Ik zag ooit een sleutel liggen, maar de bijbehorende bus was nergens op ons terrein te bekennen. Uiteindelijk vond ik hem terug bij een benzinepomp met een briefje: “Excuus, een ongeluk. Ik heb een viaduct niet goed ingeschat.” Het leek in eerste instantie onschuldig, maar pas toen ik dichterbij kwam, zag ik dat heel het dak van de laadruimte eraf lag. De bus stond er wel, maar de bovenkant was nergens te bekennen.’

COLUMN | OMAR GHALY

Hoe ik mijn bubbel probeer te doorbreken

Sinds januari 2019 zit ik in een Facebookgroep genaamd Gele Hesjes NL. Niet uit een bepaalde onvrede met het kabinetsbeleid, eerder uit een soort sociologische interesse voor mensen die zich ontzettend boos kunnen maken om van alles en nog wat.

In de ledenlijst zie ik dat ik bepaald niet de enige student ben die meekijkt met wat ongehoord en ontevreden Nederland zo allemaal te melden heeft.

In het begin van mijn lidmaatschap bestond de hoofdmoot van de geplaatste content uit filmpjes en aankondigingen van protesten in binnen- en buitenland. Dat buitenland was dan vooral Frankrijk waar de originele gele hesjes vandaan komen en het meest succesvol waren. Sinds het begin van de coronamaatregelen is het accent nogal verschoven. Als ik nu door de groep scroll, bestaat

de tijdlijn bijna exclusief uit posts tegen de coronamaatregelen.

Zo is er deze week veel aandacht voor truckersprotesten in Canada, Doutzen Kroes en haar vervroegd pensioen en fakkeltochten en lichtjesmarsen in plekken als Purmerend. Een fragment van *Hart van Nederland* over ondernemers die pertinent weigeren QR-codes te scannen is een grote hit met meer dan 150 likes. Hoogtepunt uit het filmpje: een eigenaar van een café die zegt dat de reporter in kwestie best zijn corona-app vinkje mag laten zien als hij zich daar veilig bij voelt maar dat ze het zelf niet zal checken. Verder kenmerkt de groep zich door aankondigingsposters die eruitzien alsof ze in alle haast met Paint in elkaar gezet zijn, een hoge dichtheid aan spelfouten en de leus ‘geen links/plaatjes bij de reacties’. Die laatste zin is een van de huisregels van Gele Hesjes NL.

Ze hebben er nog een aantal. Zo mag er geen reclame gemaakt worden voor politieke partijen, al zou ik wel kunnen gokken in welke hoek de sympathie van de meeste vaste gebruikers ligt. Daarnaast zijn er

bepaalde verboden woorden. Een greep uit het lijstje: NSB, SS, IS, Gestapo, Adolf Hitler en kanker. Ook geven de beheerders nog een lijstje aanbevolen groepen voor mensen die geen genoeg kunnen krijgen van burgers die in opstand komen tegen, al dan niet vermeend, onrecht van de regering. Farmers Defence Force is een van de opvallendste suggesties of, in paper-Engels, *an interesting avenue for future research*. Ook de internationale geestverwanten worden niet vergeten met linkjes naar *gilets jaunes* en de *gelbe Westen*.

Waarom zijn ik, en andere studenten met mij, in weliswaar bescheiden maar toch substantiële aantallen lid van deze groep? Dat is zeker niet omdat wij klaar staan om ieder moment op de barricaden te springen tegen het kabinetsbeleid. Integendeel, grote kans dat een deel van ons later voor diezelfde overheid komt te werken. Het moet iets anders zijn. Waarschijnlijk houdt onze interesse het midden tussen het doorbreken van de eigen bubbel en het neerkijken op het steeds maar bozer wordende kloftjesvolk. In hoeverre dat smaakvol is, weet ik niet maar dat lijkt me de meest eerlijke inschatting. Als je me zou vragen of mijn kijk op Nederland veranderd is sinds ik in die groep zit, is het eerlijke antwoord kort en eenvoudig.

Nee.

OMAR GHALY is student Egyptologie

‘Deze week was er aandacht voor truckersprotesten, Doutzen Kroes, fakkeltochten en lichthesmarsen’

